

PUT OŠTVARIVANJA PRAVA NA PODRŠKU UČENICIMA SA TEŠKOĆAMA U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU

AKTIVNOSTI ČLANOVA MOBILNOG STRUČNOG TIMA KANTONA SARAJEVO ZA PODRŠKU INKLUZIVNOM OBRAZOVANJU U PROCESU PRUŽANJA PODRŠKE I REALIZACIJE NEPOSREDNOG RADA S UČENICIMA

I

INICIJALNI SASTANAK

Zakazivanje inicijalnih sastanaka sa školama koje su u nadležnosti subtima s ciljem informiranja o broju i karakteristikama učenika kojima je potrebno pružiti stručnu podršku, te planiranja daljnjih aktivnosti kojima koordinira stručni tim škole.

II

OPSERVACIJA UČENIKA

- Sudjelovanje u opservaciji učenika (individualno, u grupi, na času, u odjeljenju) s ciljem određivanja potrebne podrške.
- Pregled prilagođenih programa (IEP/IPP) iz prethodne školske godine ili aktuelnih prilagođenih programa s naglaskom na evaluaciju postignuća.
- Saradnja sa stručnim timom škole, stručnom službom škole, nastavnicima, asistentima u odjeljenju, roditeljima i učenicima s ciljem opservacije i određivanja potrebne podrške.
- Davanje preporuka za odgojno-obrazovni rad u odnosu na ukupnu opservaciju učenika.

III

KREIRANJE PRILAGODENOG PROGRAMA I PROGRAMA NEPOSREDNOG RADA S UČENIKOM

Konsultativni rad s nastavnicima s ciljem pružanja podrške u kreiranju prilagođenih programa, verifikacija prilagođenih programa supotpisima članova podtima, kreiranje edukacijsko-rehabilitacijskog programa/programa psihološke podrške, plana i dinamike neposrednog (individualnog i/ili grupnog) rada s učenicom i obaveštavanje svih relevantnih odraslih o tome (stručni tim škole, roditelj/staratelj, nastavnik, asistent u odjeljenju).

IV

REALIZACIJA I EVALUACIJA PRILAGODENOG PROGRAMA I PROGRAMA NEPOSREDNOG RADA S UČENIKOM

- Kontinuirani neposredni rad s učenicom/realizacija tretmana;
- Redovno vođenje pripadajuće pedagoške dokumentacije;
- Redovna komunikacija s nastavnicima, asistentima u odjeljenju i roditeljima/starateljima o napredovanju i postignuću učenika;
- Zajednička evaluacija prilagođenog programa i pisanje izvještaja o postignuću učenika na kraju polugodišta i davanje preporuka za daljnji rad;
- Pisanje izvještaja o neposrednom radu s učenicom s ciljem informiranja stručnog tima škole o učincima i postignuću učenika.

PUT OSTVARENJA PRAVA NA PODRŠKU UČENICIMA SA TEŠKOĆAMA U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU

Svako dijete ima pravo na kvalitetno obrazovanje i adekvatnu podršku u procesu odgoja i obrazovanja.

Inkluzivni odgoj i obrazovanje prepoznaje trajnu, povremenu i privremenu vrstu podrške.

Podršku učenicu s teškoćama u školi pružaju: direktor, stručna služba škole (psiholog, pedagog, socijalni radnik), nastavnici, asistenti u odjeljenju, članovi mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju, vršnjaci, roditelji i drugi relevantni sturčnjaci i institucije iz zajednice.

Podrška učenicu sa teškoćama se može realizirati putem metodčke i sadržajne prilagodbe.

- Metodicka prilagodba uključuje: individualizaciju (prilagodba prostora, nastavnih materijala, vremena, izvora učenja, vrednovanja učenikov postignuća) u pristupu, oblike, metode i tehnike nastavnog rada, didakticka sredstva, nastavna pomagala i asistivnu tehnologiju.
- Kada se u radu sa učenicom s teškoćama realizira metodicka prilagodba vidljiva je kroz iep (individualno-edukacijski program), tj. pisani, razvojni dokument.
- Sadržajna prilagodba uključuje: reduciranje sadržaja u odnosu na postavljena očekivanja kroz odgojno-obrazovne ciljeve i ishode.
- Kada se u radu sa učenicom realizira Sadržajna prilagodba vidljiva je kroz IPP (individualno-prilagođeni program), tj. pisani razvojni dokument.

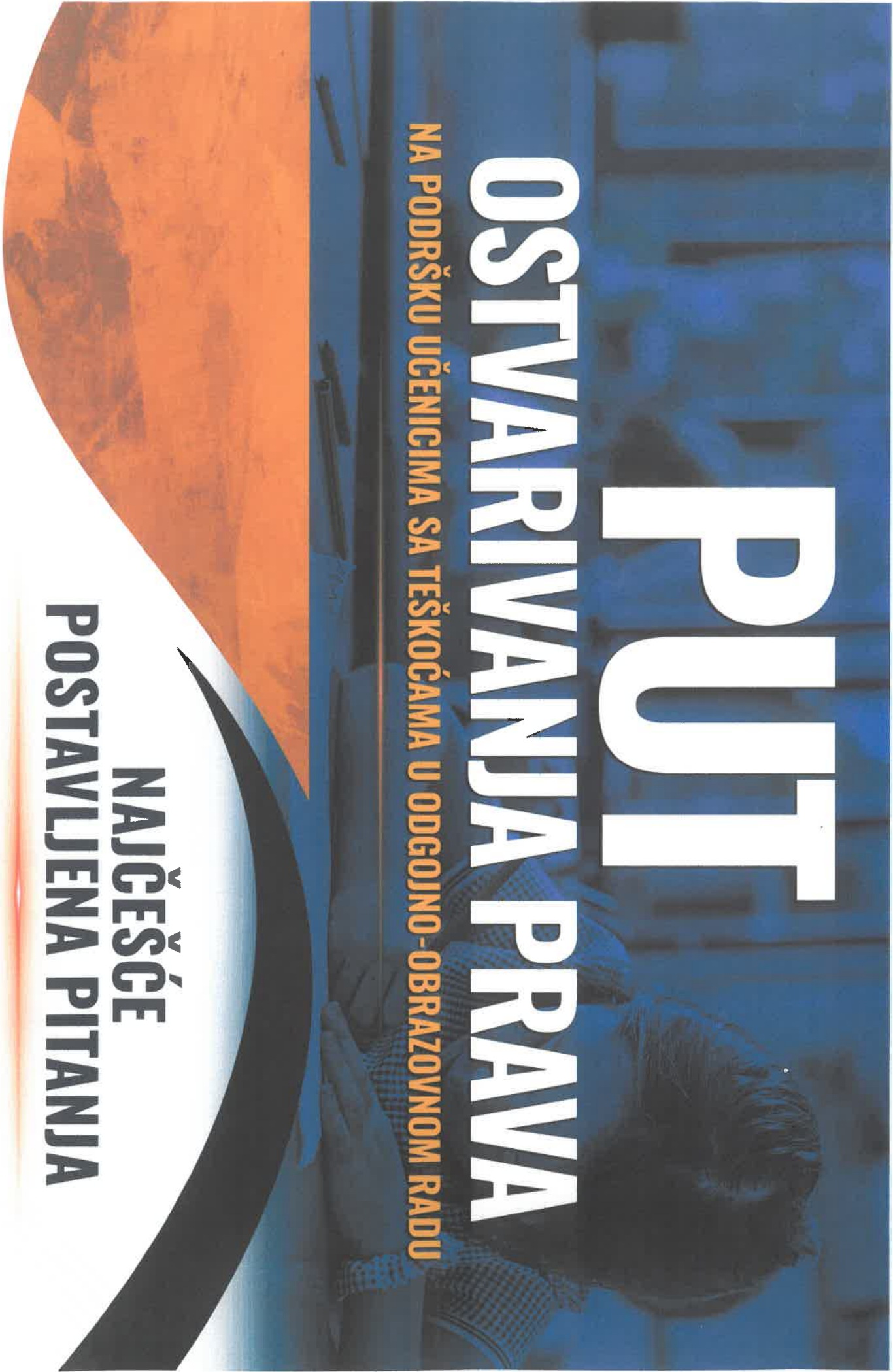
PUT OSTVARIVANJA PRAVA

**NA PODRŠKU UČENICIMA SA TEŠKOĆAMA
U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU**

**UKOLIKO UČENIK
NASTAVU POHAĐA
PREMA PRILAGOĐENOM
PROGRAMU, PODRŠKU
MU PRUŽA ASISTENT
U ODJELJENJU KOJI
NE OBAVLJA ZADATKE
LIČNOG ASISTENTA.**

- ▶ Asistent u odjeljenju prati realizaciju metodičke i sadržajne prilagodbe u skladu sa potrebama i kapacitetima djeteta/učenika.
- ▶ Asistent u odjeljenju saraduje sa učenicom, nastavnikom, roditeljima, članovima/članicama Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju, drugim asistentima, stručnom službom, direktorom, i svim drugim stručnjacima i institucijama u skladu sa potrebama djeteta u odgojno-obrazovnom radu.
- ▶ Nastavnik rukovodi ukupnim nastavnim procesom i nosilac je procesa kreiranja i evaluacije prilagođenih programa.
- ▶ Nastavniku u tom procesu podršku pružaju stručni tim škole, stručna služba škole, logoped, psiholog, edukator-rehabilitator iz Mobilnog Stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju, asistenti, nastavnici, roditelji...
- ▶ Roditelji učenika s teškoćama je partner odgojno-obrazovnoj ustanovi, a u procesu kreiranja prilagođenog programa roditelj daje saglasnost za njegovo kreiranje i aktivno participira u predlaganju prilagodbi za dijete, a o čemu konačnu odluku donosi nastavnik, cijeneći najbolji interes djeteta.
- ▶ Mobilni stručni tim pruža podršku nastavniku u procesu kreiranja prilagođenih programa, supotpisuje finalnu verziju prilagođenog programa, učestvuje u njegovoj evaluaciji.
- ▶ Članovi Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju realiziraju individualni i grupni rad sa učenicom/učenicom u školskom okruženju, te vrše druge zadatke.

PUT OSTVARIVANJA PRAVA NA PODRŠKU UČENICIMA SA TEŠKOĆAMA U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA

DA LI UČENIK MOŽE NASTAVU POHADATI PREMA INDIVIDUALNO PRILAGODENOM PROGRAMU (IPP) AKO NEMA MEDICINSKU DOKUMENTACIJU?

Naravno. Individualno-priлагоđeni program (IPP) se izrađuje s ciljem ostvarivanja optimalnog odgojno-obrazovnog postignuća učenika u skladu sa najboljim interesom djeteta.

RODITELJ INSISTIRA DA NJEGOVO DIJETE IMA PODRŠKU ASISTENTA CIJELO VRIJEME BORAVKA U ŠKOLI

Nivo i učestalost podrške asistenta u odjeljenju za svakog učenika s teškoćama utvrđuje se na osnovu izrađenog Individualno-priлагоđenog programa, te vrijeme koje asistent provodi sa učenikom utvrđuje nastavnik i drugi profesionalci koji su učestvovali u izradi prilagođenog programa.

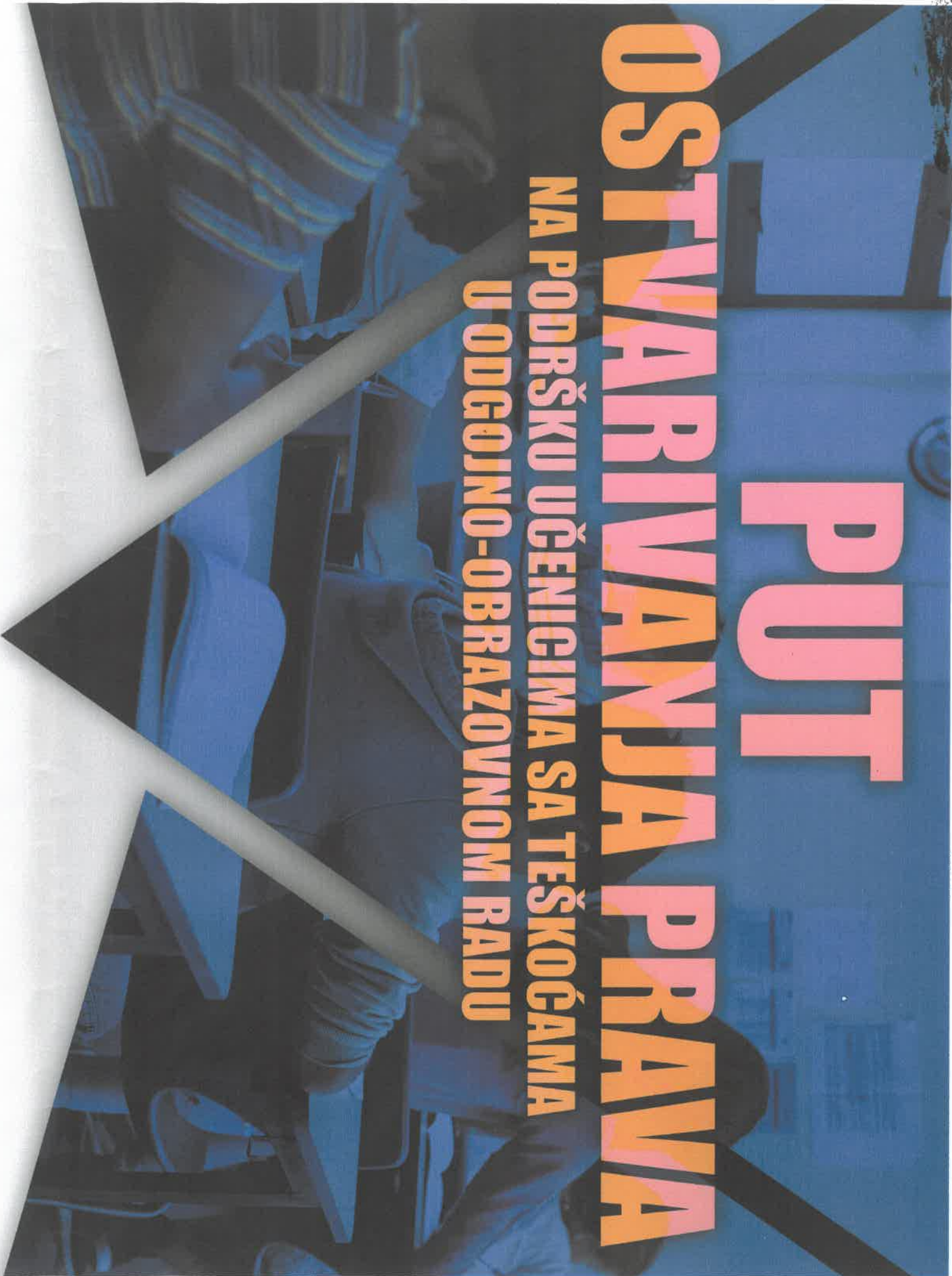
NA KOJI NAČIN DIJETE MOŽE IMATI OSIGURANU PODRŠKU ČLANOVA MOBILNOG STRUČNOG TIMA ZA PRUŽANJE PODRŠKE INKLUZIVNOM OBRAZOVANJU?

Dijete s teškoćama može imati osiguranu podršku članova mobilnog tima na inicijativu nastavnika, stručnih saradnika, asistenta, roditelja na sljedeći način: ako su logoped, edukator-rehabilitator i psiholog iz Mobilnog tima zaposleni u školi, angažuju se na inicijativu nastavnika, asistenta, roditelja, a ako je navedeni stručni kadar (logoped, edukator-rehabilitator i psiholog) angažovan u drugoj školi, direktor škole koju pohađa dijete s teškoćama dostavlja zahtjev za pružanje stručne podrške učeniku s teškoćama direktoru škole u kojoj je angažovan stručni kadar.

RODITELJI PITAJU ZAŠTO MOJE DIJETE NEMA IZRAĐEN INDIVIDUALNO-PRILAGODENI PROGRAM (IPP) U SEPTEMBRU, ODMAH NA POČETKU ŠKOLSKJE GODINE?

U septembru učenik pohađa nastavu pohađa prema IPP-u iz prethodne školske godine, a u odnosu na izvršenu evaluaciju postignuća odgojno-obrazovnih ishoda. U procesu trajanja opservacije učeniku se pruža podrška i osigurava prilagođen odgojno-obrazovni rad, u vremenskom okviru koji procijene stručnjaci koji vrše proces opservacije učenika s teškoćama.

UČENIK JE VIŠI RAZRED I IMA OPSERVACIJU I PRIJEDLOG ZA PODRŠKU OD RANIJE	UČENIK JE VIŠI RAZRED I NEMA OPSERVACIJU I PRIJEDLOG ZA PODRŠKU OD RANIJE	UČENIK JE UPISAN U I RAZRED	UČENIK PRELAZI IZ DRUGE ŠKOLE
Stručni tim škole informira se o rezultatima opservacije i pružene podrške (npr. evaluaciju realizacije prilagođenog programa) u prethodnoj školskoj godini.	Nastavnik, nakon što je primijetio određene karakteristike, informira Stručnu službu škole koja o tome informira Stručni tim škole.	Primjećene karakteristike u procesu procjene zrelosti djeteta za polazak u školu.	Dobivanje informacija o opservaciji i potrebnoj podršci iz škole koju je učenik pohađao.
Stručni tim škole organizira opservaciju i postupak određivanja vrste i obima podrške za učenika za tekuću školsku godinu.	Stručni tim škole organizira opservaciju i postupak određivanja vrste i obima podrške za učenika.	Stručna služba škole informira stručni tim škole o zapažanjima prije početka školske godine. Informacije o djetetu zatraži i od predškolske ustanove.	Stručni tim škole organizira opservaciju i postupak određivanja vrste i obima podrške za učenika.
Stručni tim, po potrebi, sugerira direktoru škole da uputi poziv nadležnom subitmu Mobilnog stručnog tima za podršku inkluzivnom obrazovanju KS.	Stručni tim škole, po potrebi, sugerira direktoru škole da uputi poziv nadležnom subitmu Mobilnog stručnog tima za podršku inkluzivnom obrazovanju KS.	Ukoliko karakteristike nisu primjećene pri upisu, moguće da će ih primijetiti nastavnik razredne nastave (dalje pratiti li kolonu).	Stručni tim, po potrebi, sugerira direktoru škole da uputi poziv nadležnom subitmu Mobilnog stručnog tima za podršku inkluzivnom obrazovanju KS.
Opservacija je proces procjenjivanja nivoa razvoja djeteta i njegovih kapaciteta u funkciji ostvarivanja najboljeg interesa djeteta u odgojno-obrazovnom radu. Opservacija se vrši isključivo u odgojno-obrazovnoj ustanovi koju djetete pohađa i to u različitim kontekstima, aktivnostima i situacijama. Opservacijom koordinira Stručni tim škole, a realizira Stručni tim škole u saradnji sa članovima nadležnog subitma Mobilnog stručnog tima za podršku inkluzivnom obrazovanju KS. U opservaciji učestvuju nastavnici, roditelji, asistenti, vršnjaci i druge relevantne osobe u i izvan ustanove. Opservacija učenika traje onoliko dugo koliko je potrebno da se upoznaju sposobnosti, interesovanja i potrebe djeteta, a najviše dva mjeseca. Dok traje opservacija, nastavnik realizira nastavni proces na temelju evaluacije prilagođenog programa iz prethodne školske godine. Ukoliko djetete nije imao prilagođeni program u prethodnoj školskoj godini, nastavnik individualizira nastavu u skladu sa smjernicama članova stručne službe škole. Stručnog tima škole i članova nadležnog subitma Mobilnog stručnog tima za podršku inkluzivnom obrazovanju KS.			
U procesu realizacije i evaluacije prilagođenog programa kontinuirano se prati i revizira u skladu s napredovanjem i postignućem učenika i u tom procesu aktivno učestvuju svi relevantni stručnjaci. Učenik može imati prilagođeni program iz svih nastavnih predmeta ali i iz samo pojedinih nastavnih predmeta kao i istovremeno kombinaciju IEP-a i IPP-a iz različitih nastavnih predmeta.			